

Bij de inning van het schouwgeld, een belasting van de prins-bisschop, in december 1576 door '*Filips vanden Eelbamt*' (01), werden er in Brustem 180 huizen geteld. Hieronder waren er slechts 11 woningen van zeer arme mensen, die vrijgesteld werden en met de 'p' van pauper of arme werden aangeduid (02). Dit was slechts 6,1%. De armenzorg berustte toen deels op liefdadigheid, deels op angst voor sociale onrust en op zelfbehoud van de meer gegoede bevolkingsgroepen. Aan de kerkdeur werd brood, vlees, kleding en schoeisel uitgedeeld om aan de ergste noden te voldoen en de mensen kalm te houden. Grondeigendommen, die in vroegere eeuwen door liefdadige personen aan '*den ermen*' waren geschonken, werden goed beheerd en de daarop gevestigde renten dienden voor deze bedelingen. Die giften hadden meestal plaats op de grote kerkelijke feestdagen of op de jaargetijden van de stichter, waar dan van de begunstigden verwacht werd dat zij voor diens zielerust zouden bidden.

De ophaler van het schouwgeld noteerde in 1576 ook '*dat gast-huys van brusthem 1*'. Het gasthuis of hospitaal functioneerde toen en had 1 schouw. In die tijd was het bezit van een opvanghuis een noodzaak. Het Brustems gasthuis stond op de rechterhoek van het Dorpsplein en de Kapelsteeg, die leidde naar de achterzijde van de Sint-Eucheriuskapel (03). In het register van het Bruynincxhof lezen we: '*Item Aleyt Strote, 1 lut. (04) ende 0,5 cap. (05) van horen ghesete (06) tsegen dat Gasthuys van Brustem over, tuschen de Capelstege ende Willem Kelnere der smee*' (07). Er was ook een gasthuishoeveput.

Het gasthuis, waarvan de oprichting ons onbekend is, bestond nog in de 18e eeuw. Het gebouw verkeerde toen echter in een ellendige staat. Het huis was vooral bekend voor het verlenen van één nacht logies aan '*passanten*', pelgrims en reizigers. Deze vonden er vuur, stro en dekens om te overnachten. Een passantenhuis, ondanks de benaming van hospitaal, aanvaardde echter geen zieken.

Er bestaan nog rekeningen van het '*hospitaal*' uit de jaren 1675-1676 (08). Hierin lezen we dat apotheker Colen betaald werd voor geleverde medicijnen, Jan Claes voor gemaakte zerken, Wouter Clingermans voor het uitgraven van het graf van Jan Pansaerts, dat timmerlieden hun loon ontvingen '*van die scau in het gasthuys te ondersetten*' en dat ze bij dit werk '*4 potten bier verdroncken*'. Er waren uitgaven '*voor eenen boek papier, aen den heer pastoor*', aan Adriana Haudaers '*voor smout, 2 pont boter ende twee kasen*'.

In het rijksarchief te Hasselt troffen we een register aan: '*Inkomsten hospitaal 1598-1720*' (09). Hierin vonden we heelwat eigendommen die aan de Brustemse armentafel werden geschonken:

01.-'*eenen hof op d'Eijsermansstege genaempt het Sop eijnde. Regenoten: 1. de O.L.Vrouw-broederschap, 2. d'Eijsermansstege, 3. de Creijbeckstraet, 4. Willem Lammens*'.

In 1664 bij de schenking was de aanduiding: '*gelegen op d'Eijsermansstege en craijbeck straete geheten den Sop hof*'. Regenoten: 1. tegen

de straete voorschr., 2. de mispelere stege, 3. Bartholomeus Vos, 4. Paulus Strauwen, nu Rijmij Feraerts' (10).

02.-`eenen hoff den staegh hoff genaempt gelegen op de Steenbrugge straet. Regenoten: 1. Jan vanden put, pastoor in Zerkingen, 2. Leonard Knaepen, 3. Jacob van Brabant.

Huurders: 1598: Renier Bauwens.

1664: erfgenamen Jan Bruynincx.

1720: Willem de Heusch'.

03.-`eenen hoff gelegen in den cuystert aen het tompaeyken van de cuystert naer die tomme. Regenoten: 1. de heer de Heusch, 2. de heer van Brusthem met den backhuijs hoff'.

04.-`eenen hoff gelegen bij den holentere (11), den puthoff genaempt, groot 10 roeden. Regenoten: 1. de luyxerstraet, 2. de straet van Brusthem naer Ordningen'.

Deze eigendom werd in 1713 aan `den ermen' geschonken.

05.-`een landt in 't Reijkelvelt ontrent den keelgracht, geschonken in 1697 door Maria Rega, weduwe van Jan Stas'.

06.-`huys en hoff gelegen op den capelhof St-Eucherius'.

In 1770 woonde hier Gerard Moria en Catharina Pexsters.

07.-`een blokken en hofken daer een huijs placht op te staen gelegen op die straet die van het onderste dorp naer den pipel geut. Regenoten: de geelstraet, de straet van d'onderste dorp naer de pipel, Andries Loix, Martin Dams, de straet van d'Ordningen brouck' (12). Dit is nu de hoek tussen Herder-, Pipel- en Geelstraat.

08.-`een gebrand geleegh daer Laurens Rega placht in te wonen, gelegen op de geel straet, 1 bonder 1 1/2 roede volgens meting in 1780'.

09.-`een huijs en hoff, het huijs nu afgebrand, geheten het gebrand gelegh Lenaertstraet. Regenoten: 1. de Lenaertstraet, 2. de Luykerstraet'.

10.-`eenen bampst gelegen op die geelstraete, de noodbeek daer door loopende voor een deel. Regenoten: 1. Hameystraet, 2. Abdij St Truyden' (13).

11.-`hof gelegen op het overste dorp. Regenoten: 1. op 't hooft gasthuys van Brustem, 2. Gilis nu Marie Stas, nu den armen bij opdracht, 3. Griet Boonen, nu capelle St Bertilia of Eucherius, 4. Jan Bellis van achter naer de pastorije, nu Jan Knaepen den Smit'.

12.-`eenen winhof daer een huijs placht op te staen gelegen bij de capelle van St-Eucherius. Regenoten: 1. Capellestege, 2. Capelle kerchoff, 3. die straet op het hooft, 4. die stege die langs mijnheer de Huisch goet gaet' (14).

13.-`eenen bampst gelegen bij de firmerije bempden'.

14.-`den Wittenbol genaemt, gelegen op het overste dorp'.

In 1598 woonde er Johannes d'amvoets of Duynenvoets, genaempt

Wittenbol. Sedert 1725 is dit goed, eigendom van 'den ermen'.

15.-'een bonder lants gelegen op den Eenden Wegh. Regenoten: 1. den weg gaende van Aelst naer Rijckel, 2. heer Pleneveau, vorens heer Amstenrade, 3. Loix de Baille'.

16.-'eenen hof gelegen op 't overste dorp. Regenoten: 1 en 2. de straet in 2 zijden, 3. de Heer Jan Colen, kanunnik te Sint-Truyden'.

Later werd dit aangepast: 'Regenoten: 1. de straet gaende van 't overste dorp naer de Lenaertstraet, 2. de straet gaende van 't casteel van Brusthem op Ordingen Brouck, 3. Bastiaen Briers, 4. Jan Moria'.

17.-'een hofken in 't gulde goed gelegen ontrent het onderste dorp. Regenoten: 1. den domphof, 2. het gulde goed, 3. de straet van het dorp naer den pipel gaende, 4. de kercke'.

18.-'eenen hof gelegen in de cogelstege genaempt den berchhoff, opbrengt 3 1/2 vat coren. Regenoten: 1. de cogelstege, 2. de berchstege of mussestege, 3. de hameijstraet, 4. de ca-pellanie'. Voor 1600 woonde hier Paesman Lamerei of Lammens, (15) gehuwd met Gertrude Rega. Hij was denkelijk de opvolger van Johannes Duynenvoets, alias Wittenbols, +1576. Hun zoon Petrus Lammens, gehuwd met Maria Peerot, had drie kinderen. Zijn zoon Paesman Lammens, °1630 was in 1699 schoenmaker in de Cogelsteeg op het 'Berchhof'.

In 1700 werd er 'door voorschr. Paesman een huys opgetimmert en sulx aen 4 vat en 1/16 deel coren met reductiemogelijkheid te betaelen het vat ad 1 gulden 1 braspenninck'. Het goed was afkomstig van een begijn juffrouw Novilia en haar erfgename juffrouw Fremont.

19.-'een huijs en hof gelegen op den Reensteen (16). Regenoten: 1. Willem Groven, 2. de heere straet leydende naerde Lenaertsstraet, 3. de Berchstege (Mussesteeg), 4. Willem Groven'.

20.-'huijs en hof op de Cingel. Regenoten: 1. Cingel, 2. Straet naer St Truyden, 3. de stege die van de Cingel naer de Bornstraet gaet, 4. dezelfde van achter (17).

Bewoners: 1598 : Gilis Steevens.

1664 : Jan Steevens en erfgenamen.

1700 : Jan Steevens.

1730 : Joris Coelmont en Johanna Asselen'.

21.-'eenen hof genaempt den mottenhof gelegen op het overste brouck ontrent de overste molen in de blockstraet'.

22.-'eenen hof op de Steenbrugg straet die van Brusthem naer St Truyden gaet. Regenoten: 1. de voorschr. straet, 2. houtstraet, 3. Jan Favez, 4. de Meulebeek onder'.

23.-'hof en block den eurhof genaemt. Regenoten: 1. straet uit het onderste dorp naer den pipel, 2. stege die nae den reensteen gaet (18), 3. Jan Colen, canunnik uit St-Truyden, 4. Jan Vijgen'.

24.-'d'Overste molen gelegen bij de Steenbrugge involgens erf-

begeving van den 20 april 1699. Regenoten: 1. Laurys van den dael, 2. Steenbruggestraet, 3. Meulebeek'.

Later aangepast: '1. Peeter Lelièvre (19) met den hoff, 2. den selve met een boomgaert, 3. den selve met een block, 4. de leugenbeek (20), de molenbeke'. In 1720 woonde er Librecht Longnez, molder tot straeten, nu Joseph Lelièvre van Borghwarem, ab anno 1745, cijns 24 vat coren.

25.-`huys en block gelegen op d'onderste brouck tegen over den hantboog Raeme (21). Regenoten: 1. het voorschr. brouck, 2. de stege, 3. de houtstaet, 4. Andries Moens, Martinus Mottaert'.

Later aangepast: '1. voorschr. brouck, 2. Jacobus Leemans, 3. Jan Steukers, 4. de houtstraet, 5. de stege' (22).

In 1720 werd dit huis bewoond door Jan Libens van 'Boorloo'.

26.-`Kercken bamp gelegen op d'overste brouck. regenoten: 1. de berkhofstege, 2. heer Van Vucht, 3. de heer de Heusch, 4. de gemeente Brusthem met het baille brouck'.

27.-`hoff gelegen bij de blomgoeds bij het distelbrouck op de straete van de Steenbrugge naar 't distelbrouck' (23).

28.-`huis en hoff genaempt den pipel. Regenoten: 1. de Luyckerstraet, 2. de puyterstege (24), 3. de straet van het onderste dorp naer de Luyckerstraet, 4. Jan Vijgen.

Bewoond in 1596 : Jacob van Brabant (25).

1720 : Jan van Elderen, nu Thijs.

Gertrude van Elderen en Leo van Elderen'.

29.-`het Saphoff. Regenoten: 1. Ernest de Heusch, 2. de Berchstege. Dit goed komt af van Richard Regals, die het wegschonk op 13 maart 1616' (26).

30.-`het Backhuyshoff, gelegen in den Cuystert tegenover het kasteel'

In 1598 was dit van jonker Wernier Huyn van Amstenrade. In 1680 kwam het aan 'den ermen' voor 1 1/2 'cappijn' en waarschijnlijk geschonken door Isabella-Sibille de Lamboy, weduwe van Ferdinand Huyn van Amstenrade (+1674).

In 1700 was de huurder Egide-Franciscus de Schell. In 1720 de markies van Pancalier, Jean-Antoine de Turinetti (27).

31.-`hoff gelegen het exterken, cijns 4 vat coren. Regenoten: 1. tegen de catzije, 2. de molenbeke, 3. het molenpat'.

In 1598 woonde er Mathijs van Elderen. In 1720 Hendrik van Elderen en Govart Rega (28).

In 1563 waren de mombers van het hospitaal en de tafel van de H.Geest: Johannes van Intbroeck, Arnold Valtheri en Erard Steevens (29). De inkomsten bedroegen toen 192 schepels tarwe en 4,5 vaten tarwe. Zij waren toen ook in het bezit van 10 Tiense korenzakken en in geld 27 gulden, 11 stuivers en 6 solidi in St-Truidense munt. In 1596 moest rogge of graan, dat als cijns voor de landbouwgrond betaald werd, geleverd worden op de zolder van het hospitaal. Het register van de inkomsten bevond zich in 1613 nog in het gasthuis (29). In 1620-1621 waren de armenmombers: Godfried Rega, Karel Bellenrocks en Lambert Jacobs (30). In 1622-1623 werd Godfried Rega vervangen door Andreas Moers. Alle beslissingen werden genomen door

pastoor Dionysius Boden en de drie armenmombers. In 1639 moesten de pastoor en de armenmeesters orde op zaken stellen, want er waren toch misbruiken in het hospitaal.

Nadat de verplichting van de gastvrijheid tegenover de zwervers voldaan was, werd het overschot aan de arme mensen van Brustem besteed op het feest van de apostel Thomas (21 dec.). Daarna werd volgens noodzaak nog een tweede bedeling georganiseerd, maar broden werden niet aan zwerfende lieden gegeven. Arm was elk gezin dat over onvoldoende financiële middelen beschikte om zich datgene aan te schaffen en datgene te doen wat algemeen als 'noodzakelijk' werd beschouwd om een normaal sociaal leven te kunnen leiden.

In 1643 werd de '*arme van Brusthem*' vereenzelvigd met het gasthuis. Toen waren Peter Moers, Dionisius Van Leeuw en Jan Renarts de drie mombers. In dat jaar waren er dringend herstellingswerken nodig aan het gasthuis in de Kapelsteeg. Op de zolder, waar sedert jaren graan opgestapeld werd, durfde men dit niet meer doen wegens het dreigend instortingsgevaar.

De inkomsten van de armentafel gingen steeds in stijgende lijn en bedroegen 520 1/2 kruiken tarwe, St-Truidense maat. De rekeningen werden op tijd ingeleverd en goedgekeurd. Slechts de afrekening van het jaar 1642 leverde wat moeilijkheden op. Een armenmeester had een woordenwisseling gehad met pastoor Jan de Piem en hierbij zijn zelfbeheersing verloren zodat hij de geestelijke een pak slaag had toegediend. Hierdoor kon die mombor niet toegelaten worden tot de gemeenschappelijke communie van de gelovigen en tot de vergadering van de mombers.

In 1650 bezat het gasthuis inkomsten waarvan de nieuwe pastoor Engelbert Schrammen (1648-1654) de herkomst niet kon thuiswijzen. Toen was Jacob Germeys mombor en ontvanger van de armentafel. Peter Moers was de grootmombor of voorzitter en Lambert Daniëls was de derde mombor. Alle rekeningen werden dat jaar stipt betaald. Maar er dreigde toch onenigheid tussen de leden en de pastoor. Pastoor Schrammen werd in september 1650 verplicht om binnen de maand aangifte te doen van de toestand van het gasthuis en de manier waarop de inkomsten zouden verdeeld worden. Waarschijnlijk was de parochieherder wat koppig en er werd niet meer vergaderd. Boze tongen beweerden dat de goederen slecht beheerd werden en dat de armenmombors daarom niet meer op de vergaderingen verschenen. Sommigen verkondigden zelfs dat rijke lieden uit de streek geprofiteerd hadden van '*den ermen van Brusthem*'. Zoals het de gewoonte was tijdens de 17e eeuw in de naburige dorpen, werd te Brustem ook naar de wapens gegrepen om deze onrechtvaardigheid recht te zetten. Anderzijds werd bij de jaarlijkse uitbetaling van de rekeningen en de goedkeuring ervan een feestmaal gehouden door de mombors van het gasthuis en door de leden van de kerkfabriek. Het moet wel een uitbundig feest geweest zijn, want het duurde drie dagen (29).

In het jaar 1677 was Ardt Van Elderen, een bewoner van de Piepelwinning, '*mombor van het gasthuys*' (31).

De gasthuisinkomsten bedroegen in 1686 80 mud spelt. In 1701 stegen deze inkomsten tot 500 vazen tarwe. Er waren echter ook andere

uitgaven dan voor de armenzorg. Voor het branden van de lamp voor het tabernakel moest aan pastoor Hendrik de Muntere (1685-1718) 20 gulden betaald worden, aan het matricularia (register van de jaargetijden) 9 vazen tarwe, waarvan 3 voor de school en aan de beneficiegerechtigden en de armenmombers elk 3 gulden (29).

In 1701 deed pastoor Hendrik de Muntere een machtsgreep. Hij stelde dezelfde mombers aan en dit zowel voor zijn kerkfabriek als voor de Tafel van de H.Geest. Daarbij deed hij dit voor een termijn van drie achtereenvolgende jaren. De gelukkigen waren Maarten Mottars (32), Godfried Schoofs (33) en Peter Sweldens senior (34).

In juli 1736 werd de nieuwe pastorie uit 1721 door burgemeester Henri Sweldens (35) opgeëist voor de inkwartiering van een Portugese kapitein en twee luitenanten met hun personeel. Er moet toen een flinke vete geweest zijn tussen de bestuurders en de parochiegeestelijkheid, want op 03 aug.1736 arriveerde notaris Joannes-Frans Schurmans uit St-Truiden in de pastorie om een klacht te onderzoeken. Pastoor de Hubens werd ervan beticht *'de armen te verdrukken ende met den voet te treden'*. In de pastorie nodigde de notaris twee burgemeesters uit, nl. Henri Sweldens en Willem Schoofs (36). Op zijn vraag naar de waarheid antwoordden de burgervaders *'dat sij daer van niet wisten'* en dat *'hij te goed was voor de armen en hen te veel gaf'*. In een andere kamer van de pastorie waren Lowies Warloo (37) en Andries Loix (38), voormalige burgemeesters, uitgenodigd. Zij gaven als antwoord: *'in desen niet wijs genoeg te zijn, ende niet te weten wat sij moesten antwoorden, seggende eerst den heer Scholtus te moeten spreken'*. Ook gewezen burgemeesters Willem Vijgen (39), Nicolaes Pulinx (40) en Govart Loix (41) werden ondervraagd, evenals Marguerite Pallen, huisvrouw van Jan Bellis. Maar ze antwoordde: *'Heer wie seijdt sulcke dingen? Wij hebben eenen braven pastoor ende hij gaet van huijs tot huijs om te sien wat nodig is'*. Als eerbare getuigen bij deze ondervragingen traden op Joannes Poelmans en Marie Bremers. De klacht die aanleiding had gegeven tot dit onderzoek werd aangegeven door Nicolaes-Lambert Hardiques, schout van Brustem (1722 tot 1741).

In 1769 was er een volksvergadering op 29 januari *'ten drij uren naer middagh'* op het Dorpsplein. Daar werd beslist voor notaris Joseph-Simon Hubar door de burgemeesters Henricus Schoofs (42), Peeter Sweldens (43), Andries Loix (44) en Gilis Van Ormelingen (45) en de gezinshoofden van Brustem dat er 400 gulden Brabants uit de gemeentekas, binnen de twee jaar, aan de abten van Sint-Truiden en Averbode moest betaald worden. Daarenboven moest nog gestort worden: *'sullende aen de selve heeren nogh een diergelijcke somme binnen den selven termijn getelt worden uijt de incomen der armen gulden ende hospitaal van het geseijdt Brusthem'*. Deze gemeentelijke bijdrage aangevuld met een gift van 400 gulden van de armentafel moest dienen voor *'het opbouwen van eene nieuwe kercke binnen de voorss. vrijhijdt ende ter plaetse alwaer de oude tegenwoordgh is staende'*

Indien de gemeentenaren dan ook nog *'ten hunnen laste ende koste'* al het nodige zouden *'uijtschieten ende vervoeren'*, dan zou de *'gemeijnte kompe in de kercke moegen blijven staen, even gelijk de gemeijntekloecke in den thoren ende dat de gemeijntenaren ten tijde van oorloghen hunne effecten in gesloetene kisten ende*

schaperaiyen sullen moghen in de kercke refu- gieren en aldaer laeten staen soo lange het gemeijn pereijckel moghte duren' (46). Ook het steegske tussen 'het pastoreel huijs van Brusthem ende het block daer over gelegen neffens den kerck hoff' moest in handen van de abdij van Averbode komen.

Nergens in de overeenkomst werd aangeduid wat de beide abdijen zouden betalen als hun aandeel. Nu merken we wel dat de twee abdijen het wapenschild van hun prelaten op de toren in 1649 achterlieten als eeuwig aandenken aan hun bescherming van de parochiekerk, die dus grotendeels met het geld van de gemeente en 'den erme' herbouwd werd in 1769. Maar aan de bijdragen van de gewone dorpsmens moest toen niet herinnerd worden.

- 01.-Filips van den Eelbamt was waarschijnlijk in 1576 een voorvader van Philippus Edelbampts de oude, +1670, (x Christina Proveneers) en Philippus Edelbampts de jonge, (x 1660 Elisabeth Leunen). Deze laatste was schout van Brustem tussen 1644 en 1670.
- 02.-J.Grauwels.-'Onderzoek naar de demografische toestand van Aalst, Brustem en Ordingen in 1576 en 1470', in O.L.V.L., jrg.30, 1975, blz.185.
- 03.-R.A.H.-Fonds kaarten en plans, nr.454. 'Percelenkaart van Brustem met eigenaarsaanduiding, na aanleg van de Luikersteenweg in de 18e eeuw'.
- 04.-Lut, luut, luutslach was de benaming van een munt, die in Limburgse middeleeuwse bronnen werd vermeld.
- 05.-Cap, cappijn, caponen, kapuin: een gesneden haan.
- 06.-Ghesete = woning, erf.
- 07.-E.Houtman en J.Molemans.-'Cijnsregister van het Bruyninxhof te Brustem (1300)' in O.L.V.L., jrg.30, 1975, blz.185.
- 08.-R.A.H.-Gemeente Brustem.-nr.102.
- 09.-R.A.H.-Gemeente Brustem.-Inkomsten hospitaal 1598-1720.
- 10.-Mispeleresteeg was het verlengde van de huidige Dorpsstraat naar de Craijbeckstraat toe. Nu loopt daar de Melsterbeek (achter de elektriciteitscabine).
Een mispelaar of mispelboom (Latijn: mespilus germanica) is een lage boom met langwerpige, aan de onderzijde witte bladeren, die steenvruchten, de mispels, draagt.
- 11.-Heulenteer = vlierboom, heerster met geveerde bladeren, met dik en zacht merg in de losse houtstengels. Hij draagt tuilen van witte welriekende bloesems.
- 12.-Dit 'blokken en hofken' (weiland met huis) was gelegen langs de Geelstr. tussen de Herder- en de Pipelstraat. Het reende aan 'Martin Dams' (Herderstr.), 'Andries Loix' (hoek Herderstr. en Pipelstr.).
De straat van d'Ordingen Broek moet de Buitensteeg of 'Puytersteghe' geweest zijn, die aan de Geelstr. lag.
- 13.-Deze beemd lag weerszijden de Hoogbeek in het nu, door een elektriciteitscabine, afgesloten gedeelte van de Geelstr. Vroeger liep de Geelstr. tot aan 'Cuystert' of 'Kuistert'.
- 14.-'Mijnheer de Huisch goet': deze mijnheer de Heusch was Ernest de Heusch, gehuwd in Alken op 08 mei 1669 met Anna-Catharina van den Hove en nadien op 18 juni 1681 met Anna-Catharina Veulemans, +29 juni 1683. Hij huwde een derde maal op 01 juni 1687 met Barbara-Isabella d'Edelbamt, van wie hij een zoon kreeg: Arnold-Franciscus de Heusch. Hij huwde nog een vierde maal met Christina de Quaitbach. Deze Ernest de Heusch bezat in Brustem heel veel eigendom.
- 15.-Paschalinus Lammens alias Lamerei, °1630.
-z.v. Petrus Lammens en Maria Peerot.
-klz.v. van Paesman Lammens en Gertrude Rega.
- 16.-Reensteent: steen die de grens aanduidde van de twee Brustemse halfheerlijkheden. Het is waarschijnlijk de grote vierkante steen die achter het monument op de Singel ligt, en gevonden werd als 'schutterssteen' van de Sebastiaansgilde aan de Beekant, tussen de twee beken. De reensteent

- stond op de hoek Lenaerts- en Mussenstraat.
- 17.-Deze winning was de Coelmonthoeve. Tot 1730 woonde de familie Stevens er, daarna de familie Coelmont.
  - 18.-'Stege die nae den reensteen gaet' van uit de Piepelstraat was de Mussenstraat. Vermits men sprak van een 'reensteen' moet hier de grens tussen de twee half-heerlijkheden gelegen hebben.
  - 19.-Petrus-Hubert Lelièvre, °Borgworm 1731-+ Br.20 mei 1791.
-z.v. Joseph Lelièvre, die in 1745 molenaar was op de Onderste Molen in de Geelstraat.
-huwde op 15 mei 1774 met Johanna-Catharina Lammens, Br.° 30.01.1738-+30.09.1811, d.v. Godfried Lammens, Br.°1701-+1794, en Catharina Schoofs, +1775; kld.v. Cornelius Lammens, +1709, en Maria Rega, +1724, (x juli 1698).
-vader van:
-Maria-Catharina, Br.°23.03.1775.
-Maria-Anna, Br.°21.04.1778-+12.12.1848, (x Jean-Leonard Coelmont, °1778-+1865.
  - 20.-'Leugenbeek' = Laagbeek, ook Molen- of Melsterbeek.
  - 21.-'den handboog Raeme' van de St-Sebastiaansgilde was de schutterswei, ongeveer 12 a groot, tussen de 2 beken langs de Beekant aan de Singelstraat. De grond zou een gift geweest zijn van de Loonse graaf. De Sebastiaansgilde bestond nog in 1905.
  - 22.-Dit 'huys en block' lag tussen de Melsterbeek en de Houtstraat (huidige Vliegveldlaan loopt door dit terrein). 'De stege' is de Beekant, tussen de Singel- en de Bornstraat. In dit huis woonde Jan Libens, afkomstig van Borlo.
  - 23.-'De straete van de Steenbrugge naer 't distelbrouck' liep van de 'Watermolen' aan de Geelstr. (vroeger Steenbruggestr.) langs de Melsterbeek naar de huidige Tongersestwg.
  - 24.-'De Puyterstege' of Buitensteeg tussen de Geelstr. en de Tomstr., en evenwijdig aan de huidige Vliegveldlaan en Piepelstr. (nu afgesloten wegens elektriciteitscabine). Misschien was de naam afgeleid van puit of kikvors, vermits in de omgeving ook een 'plas' was.
  - 25.-In de muur tegenover de kerkdeur staat een arduinen grafkruis met uiteinden in klaverbladvorm van Jacob van Brabant, +14 aug. 1655, x Maria Peermans overleed later. Hun dochter was zeker Anna van Brabant, +1648. Een weinig verder staat een eenvoudiger grafkruis van Jacob Vanbrabant, +1606, x Anna Colen, +1604. Hun kinderen waren: Joannis, °1594; Catharina, °1596; Jacobus, °1599; Anna, °1602.
  - 26.-Er lag een 'Sopeijnde', zie (01) in de Eijsermanssteeg. Dit Saphof lag in de Berghofstr. of de verlenging van de Belingstr.
  - 27.-In het Bakkershof werd volgens de overlevering Christina de Wonderbare geboren in 1150.
  - 28.-Govaert Rega was viermaal getrouwd en de laatste maal met Elisabeth Steevens, +1709.
In 1688 was hij deken van de St-Jorisgilde. In 1699 werd hij armenmeester en in 1708 en 1710 burgemeester.
In 1722 had hij op Bruksken een hoeve 'Het Exterken' met 18,4 ha grond.
  - 29.-Guil. Simenon.-"Visitationes 1613-1763", deel I, Luik 1913

- 30.-Jacobs Lambert was gehuwd met Anna Van Gelmen. Ze hadden een zoon, Dionisius, °27 juni 1614.
- 31.-R.A.H.-Gemeente Brustem.-nr.103
- 32.-Mottart Maarten, +18.09.1718, gehuwd met Joanna Machiels. Kerkmeester en armenmeester: 1701 tot 1704.
- 33.-Schoefs Godfried.- Br.°24.04.1673.
-z.v. Lucas Schoefs en Catharina Sheeren.
-burgemeester: 1700, 1702, 1705 en 1708.
-kerkmeester en armenmeester: 1700-1702.
- 34.-Sweldens Peter-Hubert sr.- Br.°09.11.1675-+31.03.1756.
-z.v. Paulus Sweldens en Maria Van Aken.
-huwde op 19.04.1700 met Agnes Renaerts.
-vader van: Paulus-Martinus, °22.02.1701; Maria, °04.06.1706; Agnes, °01.06.1708; Egidius, °05.05.1711; Deodatus, °25.12.1712; Joannis-Franciscus, °03.03.1715; Peter jr. °20.11.1718, (x Margaretha Roosen).
-kerkmeester en armenmeester: 1701-1704.
-burgemeester: 1715, 1717, 1727 en 1728.
- 35.-Sweldens Henri.- Br.°25.04.1687.
-z.v. Paulus Sweldens en Maria Van Aken.
-huwde op 20.02.1716 met Maria-Anna Steuckers.
-vader van: Catharina, °27.11.1717; Petrus, °12.03.1720, (x Ida Loix); Maria-Catharina, °30.09.1723; Maria-Cath. °03.08.-1725; Catharina, °03.11.1726; Joannis, °05.04.1729; Maria-Catharina, °10.12.1730.
-burgemeester gedurende verschillende jaren vanaf 1716.
- 36.-Schoofs Willem senior, huwde met Catharina Daniëls.
-pachter van de kasteelhoeve van 1709 tot 1722.
-burgemeester: 1712, 1725, 1726, 1734 en 1736.
- 37.-Warloz Louis.- +22.03.1736.
-huwde met Lucia Pallen.
-zoon Nicolaus huwde met Maria Thomas, zijn klz. Joannes overleed in 1729.
-landbouwer in 1722 aan de Bornstraat met 9,5 ha.
-burgemeester: 1726, 1729-31 en 1734.
- 38.-Loix Andries.- Br.°30.03.1696-+07.06.1742.
-z.v. Lowies Loix, +09.04.1737, en Gertrudis Vanleeuw.
-huwde met Agnes Robaer, Br.+20.11.1740.
-vader van: Gertrudis, °1718; Ida, °1719; Maria, °1721; Agnes, °1723; Ludovicus, °1725; Andreas, °1726; Godefroid, °1728; Paulus, °1731; Anna, °1735; Maria-Catharina, °1737; Anna-Catharina, °1740.
-landbouwer in 1722 in de Herderstraat met 7,2 ha.
-burgemeester: 1734, 1738 en 1741.
- 39.-Vijgen Willem.- +25.12.1758.
-huwde op 02.02.1723 met Johanna Daniëls, +20.09.1774.
-vader van: Joannis jr. °1723; Lambert, °1726; Egidius, °1727; Joannis, °1730; Laurentius, °1734; Ludovicus-Henri °1736; Maria-Elisabeth, °1739.
-kleermaker, herbergier en landbouwer.
-deken St-Joris: 1724, 1734, 1745 en 1758.
-kerkm.: 1752-1757.-burgem: 1742-1746 en 1748-1751.
- 40.-Pulincx Nicolaes.-
-huwde met Alcette Detraime.

- vader van Marie,°1734--+04.01.1811, ongehuwd.
  - landbouwer, die in 1718 twee paarden borgstelde voor een monstrans van de parochiekerk.
- 41.-Loix Govaert.- Br.°28.03.1690--+04.10.1743.
- z.v. Lowies Loix en Gertrudis Vanleeuw.
  - huwde met Gertrudis Schoofs, +18.05.1776.
  - vader van: Maria,°1721; Wilhelmus,°1724; Andries2,°1726; Henri,°1728; Joannis,°1729; Gertrudis,°1731; Petrus,°1734; Catharina,°1736; Godefroid,°1737; Arnold,°1741; Godefroid °1743.
  - landbouwer in 1722 met 8,15 ha.
  - burgem.: in 1728 en 1735; deken St-Joris: 1723, 1733.
- 42.-Schoofs Henricus.- Br.+28.08.1801.
- huwde met Maria Martens, °1711--+28.10.1794.
  - vader van: Catharina,°1737; Wilhelmus,°1741; Ida,°1743; Joannis,°1746; Henri-Mathieu,°1748; Gerardus,°1752; Cornelis,°1759.
  - landbouwer op het "Bakkershof"..
  - burgemeester: 1763, 1765-1769, 1772-1774, 1776, 1777, 1779-1781 en 1783.
- 43.-Sweldens Peter junior.- Br.°20.11.1718--+12.01.1795.
- jongste z.v. Peeter-Hubert sr. Sweldens,°1675--+1756, en Agnes Renaerts.
  - huwde op 29.04.1742 met Margaretha Roosen, +23.01.1781.
  - vader van: Marie-Agnes,°1745; Anna-Maria,°1749; Maria-Agnes,°1752.
  - burgemeester: 1756, 1766, 1769-1774, 1791-1793.
  - bestuurslid O.L.V-gilde in 1770.
- 44.-Loix Andries 2.- Br.°22.07.1726.
- z.v. Godfried-Joannes de oude Loix, +1743, en Gertrudis Schoefs,+1776.
  - huwde op 17.09.1752 met Maria-Catharina Claes.
  - vader van: Johanna,°15.09.1751-+; Maria-Elisabeth,°1753; Johanna-Gertrude,°1755; Carolus,°1757; Godefoid,°1759.
  - kerkmeeester in 1784.
  - burgemeester: 1757, 1759-1763, 1765, 1766, 1769, 1776, 1778-1783, 1785.
- 45.-Van Ormelingen Gilis.- Br.°12.01.1736--+22.03.1799.
- z.v. Jan Van Ormelingen en Johanna Stuykers, +28.01.1776.
  - huwde op 08.01.1764 met Catharina Loix, Br.°11.02.1736, d.v. Govaert Loix en Gertrudis Schoofs.
  - vader van: Simon,°1764; Godefroid,°1765; Simon,°1768, (x J.B. Moria en A.M. Reweghs); Johanna-Gertrude,°1771-+1797; Guillaume,°1774; Anna-Catharina,°1777-+1795;
  - landbouwer in 1797 op het Dorpsplein.
  - burgemeester: 1763, 1765-1767, 1769, 1771-1774.
  - armenmeester: 1784-1790.
- 46.-R.A.H.-Gemeente Brustem.-gichtregister 64, folio 246-249.
- 'Accord tusschen de gemeijnte van Brusthem ende de Hooghw. Heeren prelaten van St Trudo ende Averbode nopende het opbauwen van eene nieuwe kercke op 29.01.1769'.*